

Johtokunta

26.4.2023

Tuomioistuinlaitoksen keskeiset tavoitteet vuodelle 2024

Riippumattomien ja puolueettomien tuomioistuinten tehtävä on tuottaa oikeusturvaa ratkaisemalla niiden käsiteltäviksi tulleet riita-, rikos- ja hallintolainkäyttöasiat. Tuomioistuinlaitoksen kuluvan strategiakauden tahtotila tiivistyy visioon: Oikeusvaltion ytimessä – Tuomioistuimet tuottavat laadukasta oikeusturvaa joutuisasti ja nykyaikaisin menetelmin.

Tuomioistuinlaitoksen strategia vuosille 2023–2033 sisältää tuomioistuinlaitoksen perustehtävän ja vision lisäksi strategiakauden tavoitteet. Osana strategian toimeenpanoa johtokunta hyväksyy vuosittain tuomioistuinlaitoksen keskeiset tavoitteet seuraavalle vuodelle.

Eduskuntavaalit toimitettiin 2.4.2023. Vuoden 2024 keskeisistä tavoitteista päätettäessä uutta hallitusta ei ole vielä muodostettu. Hallitusohjelma ja sen johdosta ministeriöissä asetettavat hankkeet voivat vaikuttaa tuomioistuinlaitoksen resursseihin ja toiminnan perustana olevaan lainsäädäntöön, minkä vuoksi keskeisiä tavoitteita voidaan joutua arvioimaan ja priorisoimaan uudelleen tarkasteluvuoden aikana.

Tuomioistuinlaitoksen toiminta ja palvelu vastaavat yhteiskunnan ja ihmisten tarpeita

Asiat ratkaistaan joutuisasti, laadukkaasti ja kohtuullisin kustannuksin

Tuomioistuinten ratkaisutoiminta ja muu tuomioistuimissa tehtävä työ on laadukasta. Korkean laadun ylläpito ja edelleen kehittäminen on jatkuvaa.

Tuomioistuinlaitoksen suurin haaste on pitkät käsittelyajat. Pitkät käsittelyajat uhkaavat jo nykyisellään ihmisten ja yhteisöjen oikeusturvaa. Pitkät käsittelyt lupa-asioissa voivat heikentää jopa Suomen kansainvälistä kilpailukykyä.

Valtioneuvoston selonteossa oikeudenhoidosta ([Valtioneuvoston julkaisuja 2022:67](#), jäljempänä myös oikeudenhoidon selonteko) on määritelty tuomioistuinten tavoitteelliset keskimääräiset käsittelyajat. Käsittelyaikatavoitteet

ja rahoituslaskelmat perustuvat Tuomioistuinvirastossa tehtyyn valmisteluun. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää tuomioistuinlaitoksen perusrahoituksen lisäämistä. Osa tuomioistuinlaitoksen tarvitsemasta lisärahoituksesta katetaan julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2024–2027 ([Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:26](#)) myönnettyllä lisärahoituksella.

Vireillä olevien asioiden määrä kuvaa tuomioistuimiin saapuneiden ja niissä ratkaistujen asioiden tasapainoa. Jos asioita ratkaistaan enemmän kuin niitä saapuu, vireillä olevien asioiden määrä vähenee. Jos asioita saapuu enemmän kuin niitä ratkaistaan, vireillä olevien asioiden määrä kasvaa, käsittelyajat pitenevät ja tuomioistuin on vaarassa ruuhkautua.

Käsittelyaikojen lyhentämiseksi ja korona-aikana erityisesti kärjäoikeuksiin syntyneiden ruuhkien purkamiseksi tavoitteena on oltava vireillä olevien asioiden lukumäärän väheneminen.

Tavoite 1: Vireillä olevien asioiden lukumäärä on pienempi kuin vuoden 2023 lopussa.

Oikeudenhoidon selonteon mukaisesti vireillä olevien asioiden määrää tarkastellaan kärjäoikeuksien osalta erikseen rikosasioissa ja laajoissa riita-asioissa. Muiden tuomioistuinten osalta tarkastelussa ovat kaikki asiat.

Tavoite 2: Tuomioistuinten keskimääräiset käsittelyajat lähtevät laskuun.

Oikeudenhoidon selonteon mukaisesti käsittelyaikoja tarkastellaan kärjäoikeuksien osalta erikseen rikosasioissa, kirjallisessa menettelyssä ratkaistuissa rikosasioissa, pääkäsittelyyn edenneissä rikosasioissa sekä laajoissa riita-asioissa ja summaarisissa asioissa. Korkeimmissa oikeuksissa käsittelyaikoja tarkastellaan erikseen asiaratkaisuissa ja asioissa, joissa valituslupa on hylätty. Muissa tuomioistuimissa tarkastelussa on keskimääräinen käsittelyaika kaikissa asioissa.

Pidemmän aikavälin tavoite on päästä oikeudenhoidon selonteossa määriteltyihin käsittelyaikatavoitteisiin. Niihin pääseminen edellyttää kuitenkin tuomioistuinlaitoksen pysyvän perusrahoituksen lisäämistä enemmän kuin julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2024–2027 on tehty.

Oikeusturva toteutuu yhtäläisesti koko maassa

Korkeimpien oikeuksien ja erityistuomioistuinten tuomiopiiri kattaa koko maan. Hovioikeudet, hallinto-oikeudet, Ahvenanmaan hallintotuomioistuin ja kärjäoikeudet toimivat alueellisesti.

Alueelliset erot käsittelyajoissa voivat olla suuria. Erityisesti pääkaupunkiseudun isoissa tuomioistuimissa käsittelyajat ovat keskimääräistä pidempiä. Alueelliset

erot vaarantavat ihmisten ja yhteisöjen oikeuden saada asiansa ratkaistuksi joutuisasti kotipaikasta riippumatta.

Tuomioistuinvirasto päättää hyväksytyyn talousarvion mukaisesti määrärahojen jakamisesta tuomioistuimille siltä osin kuin määrärahaa ei ole myönnetty suoraan korkeimmalle oikeudelle tai korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Tuomioistuinviraston tulee osaltaan pyrkiä tasaamaan alueellisia eroja tulohajauksella. Johtokunnan asettamassa työryhmässä valmistellut tuomioistuinten uudet taloudelliset mittarit otetaan ensi kertaa käyttöön vuonna 2023 käytävissä vuotta 2024 koskevissa tulosneuvotteluissa.

Tavoite 3: Tuomioistuimet ja Tuomioistuinvirasto analysoivat uusien mittareiden toimivuutta ja kehittävät edelleen vuonna 2024 käytäviä vuotta 2025 koskevia tulosneuvotteluja.

Tavoite 4: Yksittäisen tuomioistuimen keskimääräinen käsittelyaika ylittää enintään kolme kuukautta tuomioistuinlinjan ja -asteen keskiarvon (HO, HAO, KO). Hovioikeuspiirin kärjäoikeuksien ja hovioikeuden yhteenlaskettu keskimääräinen käsittelyaika ylittää enintään viisi kuukautta maan keskiarvon asiaryhmittäin (laajat riita-asiat ja rikosasiat).

Tuomioistuimet tuottavat laadukkaan ja yhdenmukaisen asiointikokemuksen

Tavoite 5: Tuomioistuimissa toteutetaan kysely asiakastyytyväisyydestä.

Tuomioistuimet ja Tuomioistuinvirasto suunnittelevat kyselyn yhteistyössä. Ensivaiheessa kysely voidaan toteuttaa suppeana. Pidemmän aikavälin tavoite on toteuttaa kysely kaikissa tuomioistuimissa ja toistaa kysely säännöllisesti asiakastyytyväisyyden seuraamiseksi ja parantamiseksi.

Sähköiset asiointipalvelut ovat kattavia ja toimivia

Sähköistä asiointia tuomioistuimissa ei ole toistaiseksi kehitetty yhtenä kokonaisuutena ja käytössä on useita erillisiä ratkaisuja. Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointi on käytössä olevista ratkaisuista laajin, koska se kattaa mainittujen tuomioistuinten kaikki lainkäyttöasiat. Tämän lisäksi käytössä on oma asiointiratkaisunsa kärjäoikeuksien summaarisille velkomusasioille. Lisäksi valtion varoista avustajille, puolustajille ja tulkeille maksettaviin korvauksiin liittyvä sähköinen asiointi tapahtuu oikeusavun asiointipalvelussa myös silloin, kun kysymys on tuomioistuinasiasta.

Tuomioistuinvirasto on saanut vuodelle 2023 tuottavuusrahoitusta sähköisen asiointin kehittämiseen AIPA-järjestelmässä käsiteltäville asioille. Rahoituksella on käynnistetty kehittämishanke, jonka ensimmäisenä välitavoitteena vuonna 2023 on mahdollistaa sähköinen asiointi vähintään yhdessä AIPA-järjestelmässä

käsiteltävässä asiaryhmässä. Pidemmän tähtäimen tavoitteena on sähköisen asioinnin kehittäminen kokonaisuudeksi, joka kattaa kaikki tuomioistuinasiat ja on erilaisille asiakkaille helposti käytettävä.

Tavoite 6: Sähköinen asiointi on mahdollista kaikissa AIPAssa ja HAIPAssa käsiteltävissä asioissa.

Tuomioistuinlaitoksen merkitys ja toiminta on yhteiskunnassa tunnettua ja tuomioistuinlaitokseen luotetaan

Tuomioistuinlaitos on oikeusvaltion kivijalka. Oikeusvaltion häiriöttömän toiminnan kannalta on tärkeää, että tuomioistuinlaitoksen merkitys ja toiminta on yhteiskunnassa tunnettua ja että ihmiset ja yhteisöt luottavat tuomioistuinlaitokseen.

Tuomioistuinlaitoksen tunnettuutta lisätään muun muassa aktiivisella viestinnällä. Viestintä kuuluu sekä tuomioistuimille että Tuomioistuinvirastolle. Tuomioistuinten tehtävä on viestiä erityisesti niiden lainkäyttöratkaisuista. Tuomioistuinviraston tehtävä on viestiä tuomioistuinlaitoksen toiminnasta ja tukea tuomioistuuksia niiden viestinnässä.

Tavoite 7: Tuomioistuimet viestivät enemmän lainkäyttöratkaisuistaan.

Tuomioistuinlaitoksen tunnettuuden ja tuomioistuinlaitosta kohtaan koetun luottamuksen selvittämiseksi Tuomioistuinvirasto toteuttaa vuonna 2023 mainetutkimukset kohdennettuina erikseen ihmisille ja yhteisöille sekä tuomioistuinlaitoksen keskeisille sidosryhmille.

Tavoite 8: Tuomioistuimet ja Tuomioistuinvirasto analysoivat mainetutkimuksen tuloksia ja suunnittelevat tarvittavat toimenpiteet tuomioistuinlaitoksen tunnettuuden ja sitä kohtaan koetun luottamuksen vahvistamiseksi.

Tavoite 9: Tuomioistuinvirastossa laaditaan sidosryhmätyön suunnitelma.

Tuomioistuinlaitoksen henkilöstö on osaavaa, sitoutunutta ja hyvinvoivaa

Toimintatavat ovat tehokkaita ja vastaavat parhaita käytäntöjä

Tuomioistuinlaitoksen toimintaa kehitetään jatkuvasti. Parhaiden käytänteiden jakamisen lisäksi toiminnan kehittämisessä korostuu yhteistyö. Valtakunnallista ja alueellista yhteistyötä sidosryhmien kanssa tehdään sekä asiantuntijatasolla että johdon tasolla.

Tuomioistuinlaitoksen piirissä toimii useita itseohjautuvia laatuhankeita ja verkostoja, minkä lisäksi henkilöstö osallistuu hallinnonalan yhteisiin verkostoihin ja työryhmiin. Tuomioistuinvirasto tukee laatuhankeita ja verkostoja muun

muassa huolehtimalla verkostojen käyttämien sähköisten alustojen ylläpidosta ja kehittämisestä.

Tavoite 10: Tuomioistuimet ja Tuomioistuinvirasto kehittävät ja yhtenäistävät tuomioistuinlaitoksen hallinnollisten asioiden tiedonhallinnan toimintatapoja ja prosesseja.

Tuomioistuinvirasto toteutti yhteistyössä tuomioistuinten kanssa selvityksen tuomioistuimissa hoidettavien muiden kuin lainkäyttötehtävien mahdollisesta keskittämisestä (ns. keskittämisselvityshanke). Johtokunnalle luovutettu muistio (TIV/19/2020, 13.4.2022) sisältää ehdotukset jatkotoimenpiteistä. Jatkotoimenpiteet kuuluvat Tuomioistuinvirasto operatiivisen johdon tehtäviin ja niitä edistetään viraston normaalien työmenetelmien mukaisesti viraston voimavarat huomioiden.

Tavoite 11: Tuomioistuimet ja Tuomioistuinvirasto selvittävät edelleen mahdollisuutta edistää tuomioistuinlaitoksen muiden kuin lainkäyttötehtävien tehostamista hallintoa kehittämällä.

Työnkuvat ovat selkeitä ja mahdollistavat työssä kehittymisen

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2024–2027 oikeudenhoitoon on kohdennettu 30 miljoonan euron pysyvä lisärahoitus vuonna 2024. Muiden tuomioistuinten osuus lisärahoituksesta on 19,2 milj. euroa ja korkeimman oikeuden 0,2 milj. euroa. Uuden henkilöstön rekrytoiminen voidaan aloittaa jo vuonna 2023.

Lisärahoituksen tehokas ja täysimääräinen käyttö korostaa sujuvan rekrytoinnin ja perehdytyksen merkitystä. Tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston tulee vuosien 2023–2024 aikana suunnitella uuden henkilöstön rekrytoimista tavoitteena mahdollisimman sujuva rekrytointi- ja perehdytysmenettely. Tuomioistuinvirasto seuraa rekrytointien toteutumista ja tukee tuomioistuimia rekrytoinneissa suunnitellun mukaisesti.

Tavoite 12: Jokainen uusi työntekijä suorittaa valtion yhteiseen perehdytyskokonaisuuteen kuuluvat sekä oman viraston erikseen määrittelemät eOppivan kurssit.

Johtaminen edistää työssä onnistumista ja työhyvinvointia

Tavoite 13: Tuomioistuimet ja Tuomioistuinvirasto suunnittelevat Työterveyslaitoksen toteuttamassa Hyvinvointi- ja työolot tuomioistuimissa - tutkimuksessa esille nousseiden johtamisen kehittämiskohteiden toteutuksen.

Tuomioistuinlaitoksen johtoa on ohjeistettu ilmoittamaan Tuomioistuinvirastolle tilanteista, joissa henkilöstöön kuuluva on joutunut häirinnän, uhkailun, maalittamisen tai vihapuheen kohteeksi.

Tavoite 14: Tuomioistuinvirasto tekee häirintä- ja uhkailmoitusten sekä muiden vaaratilanneilmoitusten perusteella analyysin tilanteesta ja seuraa tilanteen kehittymistä.

Tietojärjestelmät tehostavat ja helpottavat työn tekemistä

Tuomioistuinvirasto ohjaa lainkäytön tietojärjestelmien kehittämistä ja ylläpitoa priorisoimalla tehtävää työtä niin, että se mahdollisimman hyvin vastaa toiminnan tarpeita.

Tuomioistuinvirasto tukee tuomioistuimia lainkäytön tietojärjestelmien käyttämisessä tuottamalla niiden tarvitseman koulutus- ja perehdytysmateriaalin. Tuomioistuinvirasto tukee tuomioistuimia myös huolehtimalla kirjallisten käyttöohjeiden ajantasaisuudesta ja ohjaamalla Oikeusrekisterikeskuksen tarjoamaa käyttäjätukea.

Tuomioistuinvirasto tarjoaa tuomioistuimille niiden tarvitsemaa tiedonhallinta-asioiden sekä Hilda-asianhallintajärjestelmän tukea.

Tavoite 15: Syksyllä 2023 valmistuvaan tuomioistuinlaitoksen tietohallintostrategiaan perustuvien ensisijaisten kehitystoimien täytäntöönpano aloitetaan.

Osaamisen kehittäminen on jatkuvaa ja vaikuttavaa

Tuomioistuinlaitoksen henkilöstön osaamisen perustana on yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa hankittu koulutus, jonka pohjalta osaaminen edelleen kehittyy päivittäisessä työssä. Ammatillisen osaamisen kehittäminen huomioidaan tuomioistuinten toiminnan järjestämisessä (osasto- ja juttujako, erikoistuminen, tehtäväkierto).

Tuomioistuinvirasto ja tuomarinkoulutuslautakunta suunnittelevat ja toteuttavat yhteistyössä koulutusta tuomioistuinlaitoksen henkilöstölle ja tukevat näin henkilöstön osaamisen kehittämistä. Tarjottava koulutus on ajantasaista, laadukasta ja käytännönläheistä ja se on suunniteltu pitkäjänteisesti ja ennakoivasti vastaamaan tuomioistuinlaitoksen ja sen henkilöstön tarpeisiin.

Koulutuksessa hyödynnetään tarkoituksenmukaisella tavalla lähi- ja etäkoulutusta sekä sähköisiä oppimisalustoja. Osaamisen kehittämisen vaikuttavuus edellyttää tuomioistuinlaitoksen henkilöstöltä aktiivista osallistumista koulutuksiin.

Tuomioistuinlaitos on hyvä ja haluttu työpaikka

Valtion henkilöstötutkimuksella (VMBaro) valtion organisaatiot voivat mitata ja seurata henkilöstönsä työtyytyväisyyttä, lähiesimiestensä johtamistyön onnistumista sekä valtion palkkausjärjestelmän toimivuutta käytännössä. Tuomioistuinlaitoksessa toteutetaan vuosittain VMBaro tutkimus.

Tutkimuksen tuloksia analysoitaessa vertailukohtana on mahdollista käyttää tuomioistuinlaitoksen, koko valtionhallinnon tai esimerkiksi oikeusministeriön hallinnonalan aikaisempia tuloksia. Virastotasolla vertailukohtana voidaan käyttää viraston omia aikaisempia tuloksia.

VMBaro tutkimuksen tuloksia tuomioistuinlaitoksessa analysoitaessa vertailukohtana pidetään tuomioistuinlaitoksen edellisestä vastaavassa tutkimuksessa saatuja tuloksia. Tulosten tavoitellaan olevan vähintään samoja tai parempia kuin edellisessä mittauksessa.

Oikeusministeriö on asettanut sen hallinnonalan Pidetty!-hankkeen. Hankkeen tavoitteena on lisätä työnantajan mahdollisuutta valita hyvien hakijoiden joukosta parhaat, vahvistaa työnantajakuvaa ja mainetta suositeltuna työpaikkana, vahvistaa työn mielekkyyttä, hallita vaihtuvuutta ja kehittää vaikuttavaa perehdyttämistä. Hankkeen toimikausi on 1.3.2023 – 28.2.2025. Tuomioistuinvirasto vahvistaa tuomioistuinlaitoksen työnantajakuvaa sekä veto- ja pitovoimaa työpaikkana mm. Pidetty! –hankkeen kautta.

Tuomioistuinlaitoksen toiminnan perusedellytykset on turvattu

Tuomioistuimet tai Tuomioistuinvirasto eivät voi päättää kaikista niiden toimintaan vaikuttavista asioista. Tuomioistuinlaitoksen toimintaan suorasti tai epäsuorasti vaikuttavaa toimivaltaa on ainakin eduskunnalla, valtioneuvostolla ja sen alaisilla ministeriöillä. Tuomioistuinlaitos voi kuitenkin eri tavoin aktiivisesti vaikuttamalla pyrkiä edistämään myös sellaisia tavoitteitaan, joista päättäminen kuuluu muulle viranomaiselle tai toimijalle.

Tuomioistuinlaitos vaikuttaa perustelluin näkemyksin siihen, että sen riippumattomuus on vahva ja perusrahoitus on turvattu, henkilöstön palkkaus on kilpailukykyinen ja että tuomioistuinrakenne sekä kokoonpanoja ja menettelyjä koskevat säännökset ovat tarkoituksenmukaiset. Tuomioistuinlaitos vaikuttaa perustelluin näkemyksin myös siihen, että tuomioistuinten toimitilat ovat erilliset, turvalliset ja toimivat ja että digitaalinen työympäristö on toimintavarma ja tuomioistuintyöhön sopiva. Lisäksi tuomioistuinlaitos huolehtii sen toiminnan jatkuvuudesta eri olosuhteissa.

Oikeusministeriö on asettanut Oikeusvaltion takeet ja oikeuslaitoksen kehittäminen -työryhmän (ns. oikeuslaitostyöryhmä). Nimensä mukaisesti työryhmän tehtävä on arvioida laajasti oikeuslaitoksen riippumattomuuden takeita

ja oikeuslaitoksen kehittämistä. Työryhmä on asetettu ajalle 1.2.2023 – 31.12.2027. Tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston edustajia osallistuu työryhmän työskentelyyn. Työryhmän puheenjohtajana toimii Tuomioistuinviraston johtokunnan puheenjohtaja.

Vahva riippumattomuus

Suomen tuomioistuinlaitos on kansainvälistenkin arvioiden mukaan riippumaton, ja ihmisten luottamus tuomioistuinlaitokseen on vahva. Euroopan komission vuosittain julkaisema EU:n oikeusalan tulostaulun mukaan 85 prosenttia ihmisistä arvioi tuomioistuinlaitoksen riippumattomuuden olevan erittäin hyvällä tai melko hyvällä tasolla vuonna 2022.

Vahva riippumattomuus ei ole itsestäänselvyys vaan sitä pitää vaalia ja kehittää. Tuomioistuinlaitoksen vahvan riippumattomuuden tärkeys korostuu erityisesti epävakaina aikoina. Oikeuslaitostyöryhmän välitavoitteena on arvioida oikeuslaitoksen vahvan riippumattomuuden näkökulmasta tarpeelliset perustuslain ja muun lainsäädännön muutostarpeet ja tehdä ehdotukset tämän toteuttavista lainsäädäntöhankkeista jo 28.2.2025 mennessä.

Tuomioistuinviraston perustaminen on itsessään vahvistanut tuomioistuinlaitoksen rakenteellista riippumattomuutta. Tuomareiden ja sitä kautta koko tuomioistuinlaitoksen riippumattomuutta voidaan vahvistaa esimerkiksi asianmukaisilla palkkaratkaisuilla.

Tavoite 16: Tuomioistuinvirasto edistää tuomareiden siirtymistä riippumattomuutta tukevaan lakipalkkajärjestelmään.

Perusrahoitus

Oikeudenhoidon selontekoa varten tehtyjen Tuomioistuinviraston laskelmien mukaan tuomioistuinlaitos tarvitsee noin 30 miljoonan euron pysyvän lisärahoituksen tuomioistuinten laadukkaan toiminnan turvaamiseksi sekä tuomioistuinlaitoksen henkilöstön työmäärän saattamiseksi kohtuulliselle tasolle. Ruuhkien purkamiseksi ja käsittelyaikojen lyhentämiseksi tuomioistuinlaitos tarvitsee lisäksi noin kahdeksan miljoonan euron lisärahoituksen kolmeksi vuodeksi. Johtokunta on käsitellyt laskelmaa kokouksessaan 25.5.2022.

Valtiovarainministeriö julkaisi 23.3.2023 julkisen talouden suunnitelman vuosille 2024–2027. Oikeudenhoidon resurssien varmistamiseksi ja pitkien käsittelyaikojen lyhentämiseksi sekä rangaistusten turvallisen täytäntöönpanon varmistamiseksi oikeusministeriön hallinnonalalle oikeudenhoitoon kohdennetaan vuonna 2024 30 milj. euron, vuonna 2025 40 milj. euron, vuonna 2026 55 milj. euron ja vuodesta 2027 lukien 50 milj. euron lisärahoitus.

Oikeusministeriö kohdistaa myönnetyn lisärahoituksen hallinnonaloilleen. Muiden tuomioistuinten osuus lisärahoituksesta on 19,2 milj. euroa ja korkeimman oikeuden 0,2 milj. euroa. Tuomioistuinvirasto päättää lisämäärärahojen jakamisesta tuomioistuimille syksyllä 2023 käytävissä tulosneuvotteluissa.

Lisärahoituksen vastaparina tuomioistuinlaitos sitoutuu kehittämään toimintaansa. Tuomioistuinlaitoksen tavoite on käyttää lisärahoitus mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Pidemmän aikavälin tavoite on kasvattaa pysyvän perusrahoituksen lisäys 30 milj. euroon.

Tavoite 17: Tuomioistuinvirastossa kehitetään tilastointia ja raportointia tavoitteena määrärahojen mahdollisimman tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö.

Tavoite 18: Tuomioistuimet ja Tuomioistuinvirasto kehittävät tuomioistuinlaitoksen strategista henkilöstösuunnittelua.

Palkkauksen kilpailukykyisyys

Kilpailukykyinen palkkaus lisää osaltaan alan veto- ja pitovoimaa. Sen sijaan palkkaus, joka ei ole oikeassa suhteessa työn määrään ja tehtävien haastavuuteen, vähentää halukkuutta hakeutua tuomioistuinlaitoksen tehtäviin ja lisää henkilöstön hakeutumista muihin tehtäviin. Liiallinen vaihtuvuus kuormittaa erityisesti tuomioistuimen hallintoa rekrytoinnin ja perehdytyksen ollessa jatkuvaa. Tuomioistuinlaitoksen henkilöstön palkkauksen tulisikin olla kaikissa henkilöstöryhmissä oikeassa suhteessa työn määrään ja tehtävien vaativuuteen.

Nykyisin suurin epäsuhta palkkauksen tason ja työn vaativuuden välillä on kansliahenkilöstön, erityisesti käräjä- ja lainkäyttösihteereiden palkoissa. Samalla tuomioistuinlaitoksen mahdollisuus vaikuttaa juuri noihin palkkoihin on pienin, koska kansliahenkilöstö kuuluu oikeuslaitoksen yleiseen Y-sopimusalaan. Alan sopijapuolia ovat oikeusministeriö sekä JUKO ry, JHL ry, Pro ry.

Tuomioistuinvirastolla ei siis ole mahdollisuutta irtaantua sopimuksesta eikä käyttää muutamaa sopijapuolille kuuluvaa toimivaltaa. Tuomioistuinvirasto voi osallistua ainoastaan Y-virkaehtosopimuksen kehittämiseen tavoitteenaan varmistaa tuomioistuinlaitoksen kansliahenkilöstön palkkauksen kilpailukykyisyys. Jos kansliahenkilöstön palkkauksellisen aseman epäsuhta ei ole mahdollista korjata Y-sopimusta kehittämällä, on selvitettävä, millä edellytyksellä koko oikeushallinnon yhteisestä sopimuksesta voidaan luopua.

Tavoite 19: Tuomioistuinvirasto edistää toimivaltansa rajoissa erityisesti käräjä- ja lainkäyttösihteereiden palkkauksen saattamista tehtävien vaativuutta vastaavalle tasolle Y-virkaehtosopimuksen puitteissa tai jos se ei ole mahdollista, Tuomioistuinvirasto valmistautuu käynnistämään erilliseen palkkausjärjestelmään siirtymiseen tähtäävän valmistelun.

Tavoite 20: Tuomioistuinvirasto valmistelee tuomareiden lakipalkkaukseen tähtäävän esityksen.

Tuomioistuinrakenne sekä kokoonpanoja ja menettelyjä koskeva sääntely

Lainvalmistelusta vastaavat ministeriöt omilla hallinnonaloillaan. Oikeusministeriö vastaa tuomioistuinlaitosta koskevan lainsäädännön ja muun muassa tuomioistuimissa sovellettavan prosessilainsäädännön valmistelusta.

Tuomioistuimissa sovelletaan laajalti myös muissa ministeriöissä valmisteltuja lakeja. Tuomioistuinvirasto voi tehdä valtioneuvostolle lainsäädäntö-, toimenpide- tai kehittämisaloitteita omalla toimialallaan.

Tavoite 21: Tuomioistuinvirasto on toimittanut oikeusministeriölle muistion maoikeuksien kehittämisestä (7.10.2002, TIV/989/2021). Tuomioistuimet ja Tuomioistuinvirasto edistävät edelleen maoikeuksien kehittämistä.

Tavoite 22: Tuomioistuinvirasto edistää kokoonpanosääntelyn kehittämistä ja lautamiesjärjestelmän tulevaisuutta koskevaa selvitystyötä.

Tavoite 23: Tuomioistuinvirasto edistää menettelysäännösten uudistamista yleisenä tavoitteena menettelyn joustavuuden lisääminen sekä erityisesti sähköisen asioinnin esteiden poistaminen.

Toimitilojen erillisuus, turvallisuus ja toimivuus

Tuomioistuinlaitoksen erityispiirteet on huomioitava tuomioistuinten toimitilahankkeissa. Johtokunta on keskustellut toistuvasti niistä toimitiloille asetettavista reunaehdoista, joita laadukas tuomioistuintyöskentely edellyttää. Johtokunta on 5.5.2021 hyväksynyt Tuomioistuinten toimitilaratkaisuihin liittyvän johtoajatuksen ja tehnyt siitä johdettuja päätelmiä. Johtokunta on 24.8.2022 hyväksynyt linjaukset tuomioistuinlaitoksen erityispiirteiden huomioimisesta toimitila-asioissa.

Tavoite 24: Toimitilahankkeissa huolehditaan siitä, että tuomioistuinten toimitilaratkaisut ovat johtokunnan linjausten mukaisia.

Digitaalisen työympäristön toimintavarmuus ja sopivuus tuomioistuintyöhön

Tuomioistuimet käyttävät toiminnassaan tiettyjä palveluita ja järjestelmiä, jotka on tarkoitettu nimenomaan tuomioistuinten käyttöön ja lainkäyttöasioiden käsittelyyn. Näiden lisäksi tuomioistuimet käyttävät toiminnassaan myös valtion virastoille keskitetyksi tuotettuja tietoteknisiä palveluita ja välineitä. Osa palveluista tuotetaan yhteisesti kaikille valtion virastoille ja laitoksille, jolloin palveluista vastaavat Valtion tieto- ja viestintätekniikka keskus (Valtori) tai Digi- ja väestötietovirasto. Osin kysymys on oikeushallinnolle keskitetyksi tuotetuista

palveluista, jolloin palveluista vastaa Oikeusrekisterikeskus. Tuomioistuinten omien järjestelmien kehittäminen ja ylläpito tapahtuvat Tuomioistuinviraston suorassa ohjauksessa. Muiden tuomioistuinten käyttämien tietoteknisten palveluiden kehittämistä ja ylläpitämistä ohjaa valtioneuvosto.

Tuomioistuinviraston tehtävä on huolehtia siitä, että tuomioistuinten toiminnan erityispiirteet ja toiminnan vaatimukset huomioidaan tehtäessä päätöksiä keskitetysti tuotettujen palveluiden kehittämisestä ja ylläpitämisestä.

Toiminnan jatkuvuus eri olosuhteissa

Tuomioistuinlaitoksen häiriötön toiminta edellyttää varautumista eri olosuhteisiin. Toiminta voi häiriintyä esimerkiksi sähkönjakelun keskeytyksestä johtuen.

Tavoite 25: Jokaisessa tuomioistuimessa on ajantasainen varautumissuunnitelma. Varautumissuunnitelmassa on tunnistettu asiaryhmät, joiden käsittelyä määrittävät erityisen lyhyet määräajat (mm. tietyt pakkokeinoasiat).